

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane. (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

PROPRIETATEA

„Reuniunii economice în Orăștie“

Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Hărnicia se plătește.

Nu s'a văzut încă nicăiri om harnic muritor de foame. Munca și osteneala aduce răsplată sa bună. De e omul avocat, de e medic, de e econom, de e preot, ori-ce ar fi, dacă e harnic, îl vezi chiar din nimica prinzând stare, înaintând în bine, ridicându-se peste alți oameni și peste colegii sei în toate.

Dar' par'că nicăiri nu e hărnicia mai bine răsplătită, mai aducătoare de bine, ca în ramul *negotului*. Dacă vezi ici-colea câte un neguțator stând locului și tânguindu-se că nu mai poate da înainte, caută numai bine după pricina stării sale pe loc, și acuși totdeauna vei găsi că e una singură: lipsa de istețime, de cunoștințe și de mijloace pentru a-și mișca afacerile cu repeziciune și cu potrivială de timp — scurt: lipsa hărnicii adevărate, sufletești și trupești.

La orașe mai vin nainte și cazuri când chiar neguțatori harnici stau pe loc ori cad chiar sub greutatea împrejurărilor, dar' acestea sunt cazuri rare, și vin nainte mai ales unde sunt prea mulți negustori de același fel, în asemănare cu trebuințele locului și a jurului. Dar acestea sunt rarități. Neguțatorul adevărat harnic răsbate și prin desimea orașului și dă nainte și prinde putere.

Dar' noi Românii de-ocamdată nici n'avem să vorbim macar despre teama că desimea ne va îngreuna calea viitorului de neguțatori. La noi cum sunt deșerte ținuturi întregi de neguțatori români, la noi numai oameni se fie, că loc ar fi, noi am ajuns a adevări pe dos vorba ceea, că: lac se fie că broaște sunt!

Intr'adevăr asta o vedem noi la redacția acestei foi și acum mai nou. Am publicat o singură notiță de 5 șire că un tinăr neguțator român de pe la Sibiu caută loc pentru a se apuca de

negot pe sama proprie. Și în trei zile din cinci locuri am căpătat scrisori să spunem cine e omul, că l'ar pofti și ici și colo, anume în comune de frunte, dela 1000 locuitori în sus! Am pus pe cel un comerciant în legătură cu locurile cari îl doresc, și el poate alege în ele ca în pere coapte!

Esté mult grăitor acest fapt. Numai noi suntem puțin înțelegetori. Numai de noi nu se prinde din de-ajuns vorba: să îmbrățișăm cu fiii nostri calea negotului, că e cale ducătoare la fericire, dacă omul e harnic în ea!

E într'adevăr trist să vezi acuși zi de zi arătându-ți-se cu degetul și ici și colea câte un Jidan, și zicându-ți-se:

— Vezi-'l! A mers în satul B. nainte cu 10—12 ani, gol nap. Li ziceau oamenii jupâne și îl luau în ris. Azi îi zic „Măria-Sa“ și are depuse în bancă atâtea și atâtea zeci de mii!

Și așa e. Cunoaștem un sat bun în ținutul Geoagiului, unde Jidanul abia e de 10 ani și 5 ani fusese în alt sat mai slab, de tot a neguțatorit 15 ani, în 2 sate, și începând dela nimica toată, azi are numai la o bancă în Orăștie depuse peste 40.000 fl! Acum nici nu vrea să se mai ocupe de negot, s'a domnit, s'a săturat de bani, acum își ia o moșie de celea nemeșesti și la loc șes, ales, să umble acum el în caleasa cutărui nemeș scăpătat și dat de ripă prin lenevire, pin domnie proastă!

Ți-se sfășie inima văzând atâtea avere românească strecurată în punga unor parasiți străini. Ear' oamenii nostri văzând zilnic sub ochii lor pilda viuă, nu-și cresc fii pentru umblare pe acest drum bătut cu pulbere de aur și de argint!

Firește ca Jidanii nu ne putem noi să ne îmbogățim, nici nu ne e iertat, căci ei se folosesc și de mijloace puțin demne, ba chiar condamnabile. Dar' chiar de nu s'ar folosi de ele, ar spori macar pe jumătate pe cât sporesc în avere. Și dacă Jidanul de care vorbim, s'a îmbogățit așa tare în 15 ani,

nouă ni-ar fi destul și pe jumătate, socotind că mijloacele neiertate nu le-am folosit. Și de sigur că ne-am putea.

Repetăm dar' stăruința noastră: dați, părinți români, pe fiii vostri la negot, și anume pe cei mai isteți, căci e cale ducătoare la fericire, și la noi Românii e cale cu strălucit viitor!

ȘTIRI POLITICE

Revocarea încoronării regelui Angliei. Numai de curând se dase porunci în toată Anglia și în coloniile ei, să se facă cele mai mari pregătiri pentru a încorona pe regele Eduard VII. cu pompă uriașă, de rege. (El s'a suit pe tron la moartea mamei sale, dar nu s'a încoronat încă sărbătorește). Era vorbă să fie o paradă cum nu s'a mai văzut. Acum deodată din Londra sosește știrea, că *sărbarea încoronării regelui Eduard VII a fost amînată*; și ce e mai mult, au fost oprite toate lucrările pregătitoare pentru sărbare! Această măsură a fost cu atât mai surprinzătoare, cu cât abia e o săptămână de când s'au trimis invitările aristocrației engleze și scoțiene, și tuturor coloniilor, de a se pregăti în vederea sărbării. Aristocrația fusese invitată să se presente în costume istorice celtice și anglo-saxone și să ia parte la convoiul de gală. Ear coloniile aveau să se presente fiecare cu simboalele sale și cu lucruri caracteristice din punct de vedere etnografic.

Causa măsurii luate este, că după o cercetare medicală s'a aflat, că regele Eduard VII, despre care se știa în public că e «puțin indispus», e atins în mod grav de cancer (rac), boală grea, ce potoape sigur pe cel cuprins de ea.

Această știre e cu atât mai gravă, cu cât știut este, că principele Albert, bărbatul răposatei regine Victoria și tată al regelui Eduard, a murit tot de cancer. Tot de cancer a murit unchiul

regelui, principele Albany; sora lui, Victoria, văduva împărăteasă a Germaniei, și fratele seu Alfred, principe de Saxa-Koburg-Gotha.

Sârbia și Rusia. Din Viena se scrie că în cercurile oficiale de acolo a produs o impresie foarte neplăcută cel mai nou discurs pe care regele Sârbiei l-a ținut la Niș.

Regele Alexandru, adresându-se primarului a declarat, că e o fericire pentru el, că i-a fost dat să se alipească la politica puternicei Rusie. Austro-Ungaria trebuie să înțeleagă aceste vorbe ale suveranului Sârbiei, ca o manifestație contra-austriacă, în vreme-ce până acum Sârbia se îndrepta tot după-cum se cârmuia din Viena.

Colonia engleză Cap e în plină răscoală. Știri sosite din Bruxella spun, că întreagă colonia Capului e răsculată. Mai mult de 20.000 Olandezi au prins armele și au trecut pe partea Burilor. Într'aceea s'a proclamat starea de asediu în toată colonia, ceea-ce dovedește că lucrurile merg rău pe partea Angliei.

Pe când se întâmplă acestea, Kit-chener lasă să fie împușcați comandanții buri, cari îi cad în mâni. Așa d. e. a fost împușcat în Middluburg comandantul bur Lotter, ear după el un oficer tânăr al lui. A mai fost prins și comandantul bur Scheeper.

F O I Ț Ă

INDURARE

— NUVELĂ —

(Urmare și fine.)

— Să fii gata deseară, Irino. Viu în fundu grădinei să te iau... Mă duc la moș Șerban.

**

— Aici Sandule!

— Ai venit de mult, Șerbane?

— Stau de cu seară aici.

— Da George unde-i?

— E ascuns în tufișul de dincolo de drum cu Dumitru și Codău.

— Trebuie să fie aproape miezul nopții, Șerbane. Numai de nu s'ar înșela George.

— El mi-a spus că nu se poate, trebuie să vie astă seară.

Alipirea Bulgariei la Rusia? «Information» din Viena publică o știre foarte gravă din Sofia, anume că s'ar fi pregătind în capitala Bulgariei o lovitură de stat cu scop de a alipi Bulgaria la Rusia. Toți oficerii bulgari, se zice că fac parte din conspirație. Mai mulți oficeri înalți au declarat chiar în public, că sunt pentru alipire. Dealtmintrelea cei cu aplecare pentru Rusia, foarte numeroși, lucrează pe față și țin consfătuiri la consulul rusesc, care li-a pus la îndemână o sală a consulatului. Știrea răspândită de «Information» e foarte gravă, dar nu e tocmai așa de neașteptată.

Știri agricole.

Din raportul publicat de ministrul de agricultură la 1 Oct. a. c. dăm și noi următoarele: în jumătatea a doua a lunii Sept. timpul a fost uscat și cald în întreagă țara. În urma timpului prinos lucrările economice la ordinea zilei au înaintat bine, totuși din cauza uscăciunii prea mari în multe locuri sămănăturile de toamnă nu s'au putut face, ear cele făcute nu au răsărit. Sămănăturile timpurii stau bine. Ploaia era dorită pretutindenea.

Sămănăturile de *rafiță* în cea mai mare parte se desvoaltă bine. În unele locuri sunt atacate de omide.

Culesul *cucuruzului* e aproape gata. Timpul călduros din Sept. a înriurit

— Da Manea și cu Nicolae unde-s?

— I-am trimis pe drum înainte să ne dea de veste, când o auzi ceva. Uite,... eacă vine.

— Aici Nicolae!

George și cu Codău trec drumul.

— Nu se poate, moș Șerbane; inima-mi spune că o să sosească acum.

— Ia tăceți! strigă Codău, cu urechea lipită de pământ. Aud tropot de cai în depărtare!

Toți viriți, care prin tufiș, care prin șanțul de lângă drum, stau, ca chinuți de friguri, cu gura crăpată și cu urechile ațintite spre sgomotul de tropot, care creștea din ce în ce mai tare.

George eși din șanț tirându-se pe brânci, și se culcă de-a curmezișul în mijlocul drumului mare.

Ca la vr'o douăzeci de pași, caii simțind că e cineva în drum, începură

bine coacerea cucuruzului în ținuturile munților și peste tot a cucuruzelor târzii. Roadă e mijlocie în Ungaria, ear în *Ardeal slabă*.

O parte a *cartofilor* s'a scos, altă parte se scoate acum. Roadă mijlocie, în unele părți bună: în Ardeal și în părțile nordice ale țerii mulți cartofi au putrezit.

Desvoltarea *curechelor* este numai în parte îndestulitoare.

Cânepa este deja topită. Roadă cânepii de sămânță este îndestulitoare.

Culesul tutunului s'a făcut; în unele locuri recolta e peste așteptare bună.

Recolta *napilor* de zahăr și de nutreț este mijlocie; în unele locuri napii au rămas mici. Pentru scosul și dusul napilor de zahăr a fost timp prinos.

Cosirea din urmă a trifoiailor și luțernei a isbit bine. Cele din nou otăvite și cele clăite stau bine. Trifoiul de sămânță se treeră. Roadă cam slabă. În Ardeal otava e îndestulitoare și cu chipul acesta se suplinește lipsa de fân.

Timpul călduros din ultimele zile a influențat în mod favorabil coacerea strugurilor. Roadă lor este multămitoare.

Recolta *poamelor* tomnatice și iernatice în general este mijlocie sau slabă.

În România după știrile cele mai noue calitatea cucuruzului este bună în

a juca pe loc. Atrase atenția lui Vasile vizitiu.

— Care e acolo? strigă Vasile.

Nici un răspuns.

Caii se apropiiau scurtându-și pasul, și sforăind.

— Care e acolo mă? strigă din nou Vasile.

George se făcu că mormăește ca un om beat. La cinci pași de el, caii se opriră; ear George sări de-odată drept în picioare apucându-i de zăbale.

De-odată Șerban și ceialalți năvălesc, încunjurând trăsura.

Cuconu Ieni care dormea în trăsura, torcându-și firul de aur al planurilor lui, se văzu de-odată încunjurat din toate părțile. Voi să pună mâna pe carabina de lângă el, dar Codău apucându-l de braț îi paraliză ori ce mișcare.

— Cine sunteți?... Ce voți?... strigă restit cuconu Ieni.

toate prvințele și roada bogată. Grâul sămănat din vreme și răsărit deja, a fost ținut în loc din lipsa de ploaie. Rapiței îi merge bine. Lucrările de toamnă se fac cu anevoință din cauza secetei. Prețurile grâului au scăzut în măsură însemnată.

În Rusia roada grâului este prețuită la 141.375.000 hect., adică cu vr'o 12 milioane hlt. mai slabă decât în 1900.

În Germania roada slabă a grâului va fi oare-cum suplinită prin bogăția cartofilor.

În Anglia schimbările de timp frumoase și de ploaie au fost prielnice lucrărilor câmpului.

America de nord va trimite în anul acesta măsuri mari de grâu.

Republica Argentina va avea o roadă foarte bogată.

Din aceste cauze prețurile grâului în principalele târguri străine sunt cât se poate de puțin încurajatoare.

AGRICULTURA

Din foi străine.

După „N. L.”

(Urmare și fine).

Cartofii sunt atunci copti în de ajuns, când cotoarele lor în timp normal se usucă și de pe cartof (tuber-

— Noi suntem! îi răspunde Șerban cu ton hotărît. Voim dreptate!

Cuconu Ieni, îngrozit, voi să scape, sbătându-se în mâinile lui Codău și strigând vizitiului să dea biciu cailor. Vizitiu încercă, dar' Sandu se repezi spre capra trăsorii și apucându-l de guleru sumanului, îl rostogoli în șanțu de lângă drum.

Cuconu Ieni se sbătea desperat; mai făcù o ultimă încercare, dar' o lovitură groaznică de pumn aplicată de Codău la tâmplă îl ameți de tot. La lumina stelilor, se zări tăișul unui topor, fulgerând deasupra trăsoriei . . .

George dădù drumul cailor, care o porniră în trapul cel mare înspre poarta satului . . .

Vasile vizitiu, furișându-se încet din șanț, se făcù nevăzut . . .

Sandu, Dumitru și Niculae, mai

culă) coaja nu i-o putem freca cu degetele.

*

Ceva despre *pregătirea sămânței*. E de lipsă ca bucatele (cerealele) noastre înainte de sămănare să le curățim de toate gozurile și sămânțele de burueni. La săvârșirea acestei lucrări ne stau în ajutor ciurul și treerul.

De sine înțeles că grânele noastre desăvârșit numai atunci vor fi curățite de ori și ce sămânțe străine, dacă și țarinile, agri, ni-i pregătim bine spre acest scop. Într'acest scop e mai însemnat: dacă îndată după ducerea clăilor de pe pământuri, miriștile se ară ușor, ca prin aceasta sămânțele buruenilor — venind în atingere cu aer și umezală — să încolțască cât mai îngrabă; prin aceasta am ajunge că ele cu prilejul arătorei a doua să nimicesc cu totul.

Se întâmplă foarte multor economi că ei sunt siliți a sămăna nu grăunțe din holda-i proprie, ci altele cumpărate sau primite în schimb. În astfel de cazuri e foarte bine dacă el înainte de sămănare se convinge singur despre puterea de încolțire a astorfel de grăunțe. E mai bine a să sămăna grăunțe de 1—2 ani, dar' dacă grăunțele nu snt din propriul nostru rod, și astfel nu le știm vârsta, trebuie mai întâiu să ne convingem, că dacă noi sămănam astfel de sămânțe, câte % răsar.

Despre aceasta ne putem convinge

slabi de fire, începură să tremure, gândindu-se la grozăvia ce-au săvârșit. Priveau nedumeriți și îngroziți în jurul lor, neștiind încotro să fugă.

— Ce ne facem acum, Șerbane?... unde ne ducem?... Doamne iartă-ne! .

Numai Codău, flăcăul cel voinic și singuratic plecă liniștit spre bordeiu lui din sat, cu toporu pe umăr.

Moș Șerban cu fața îmbătrânită încă cu o vieață de om, se lăsă să se odihnească în șanțu din marginea drumului. Simțea că i-se tăie picioarele. I-se părea că o să-și dea aici ultima lui suflare.

Cu genunchii răzimați de malul șanțului, cu fața întoarsă înspre răsărit și cu mâinile întinse cătră cer se ruga:

Indurare Doamne!.. Iartă-ne!.. N'am voit să facem moarte de om... A fost mai presus de răbdarea noastră!.. Tu care știi dreptatea sfântă, nu ne urgisi!.. Indurare!.. Iartă-ne . . .

asa, că luăm un blid, punem în el pământ umed, alegem din grăunțele menite spre sămănare 100 bucăți, pe cari le punem în acest pământ, și așezăm blidul la un loc unde e soare, ear iarna dacă d. e. facem această probă cu sămânțe de orz, cucuruz etc., atunci îl așezăm în apropierea cuptorului. Peste vre-o câteva zile cercetând aceste sămânțe vom observa încolțirea lor. Atunci vom număra câte sămânțe au încolțit din cele 100 puse pe probă. Dacă aflăm că 90—95 au încolțit, atunci sămânța e foarte bună și o putem sămăna fără grije, dacă însă au încolțit numai 70—75 de grăunțe, atunci sămânța e rea. Dacă totuși am fi siliți să sămănam din astfel de sămânțe, atunci e bine să sămănam cu $\frac{1}{4}$ mai mult, de e. în loc de 8 ferdele 10 ferdele.

Dacă voim să avem grâu cu preț, recerința principală e că în acelea să nu fie tăciune; e drept că mașina de treerat îl alege, dar noi trebuie să stăruim ca deloc să nu prăsim tăciune în holdele noastre.

E drept, că sămânța tăciunelui și vântul o poate aduce din holda vecinului, dacă aceea e tăciunoasă, ba chiar și noi o putem duce deodată cu gunoiul, dacă în acesta au fost putrezite paie cu tăciune; noi însă cu toate acestea trebuie să ne ferim de a prăsi în holdele noastre, ceea-ce ne și este cu puțință.

Pentru a ne apăra contra tăciunelui se recomandă ca fiecare econom

Șerban își luă fața între mâni și căzù mototol în șanț.

Sandu și ceilalți începură a se îndepărta de drum, furișându-se prin tufiș spre pădure. Fiecare apuca încotro îl duceau picioarele, întrebându-se cu groază la fiecare moment: Acu ce mă fac eu?... Unde mă duc? . . .

George dispăruse deja înspre poarta satului. Incunjură satul, furișându-se pe din deal, și ajunse în dreapta grădinii unde îl aștepta Irina.

— Aici, George!, strigă ea.

— Eși Irino!.. Să fugim!

Irina cu o păreche de desagi în mână, sări pârleazu prin fundu grădinii. Amândoi o luară, tăcuți, spre zarea dealului.

— Privește, George! arată Irina. Uite, ard stogurile cu fân de lângă sălcii!..

să-și pregătească grăunțele ce le sămănă, dacă se poate în fiecare an în modul următor:

La un hl. de grâu luăm 180 gr. peatră vânăta, adică la 5 hl. 1 klgr. Pisăm peatra vânăta mărunt și apoi o topim într'un vas în apă caldă. Punem sămënța într'o puțină sau cadă, vărsăm peste ea atâta apă, până-ce o acopere; apoi vărsăm peste ea apa în care se află topită peatra vânăta și apoi mestecăm bine cu o lopată de lemn, așa ca această materie să atingă pe fiecare pe toate părțile.

În această argăseală ne lăsăm grăul 8—10 ore, în timpul acesta prin mestecare îl întoarcem de mai multe-ori și cu o sită sau corfă rea luăm toate grăunțele seci și sămënțele de burueni ce iasă la suprafață; după 8 sau 10 ore slobozim apa din cadă și sămënța întinsă pe rogojină sau altceva o uscăm și apoi o sămănăm.

Fiecare econom însă numai atâta grâu să-și pregătească astfel deodată, cât cel mult în cele două zile următoare îl poate sămăna și din astfel de grâu argăsit, pe fiecare juger de pământ să se samene cu 20 l. mai mult ca de obicei.

Nu e bine a se sămăna astfel de sămēte atunci, când vara a fost de tot secetoasă și dacă chiar și toamna e asemenea, nu pentru-că sămēnta astfel pregătită a supt multă umezală și dacă o sămănăm în pământ de tot uscat, ră-

În vale, spre sălcii, stogurile cu fân, încolțite de para focului, păreau ca niște monstri uriași cari rînjeau cu guri de foc, ear din vârful lor nori negri de fum se încolțăceau înspăimântător ca niște balauri, pierzându-se în văzduh

Se crăpa de ziuă. Lumina pașnică a zorilor alunga din ce în ce mai departe în văzduh vântul cel rău, demonul ce chinuise în noaptea aceea toată valea satului. Iar pe zarea dealului despre sat, George și Irina, cu desăgii la spate și cu tot ce aveau mai bun, pe ei, dispăreau ca două năluci.

Lumina zorilor năvălea din ce în ce mai tare, înseninând toată valea.

Ionel ciobănelu, care stătuse toată noaptea cu oile la păscut, privia cu sfîntenie când zorile tainice, când lu-

sare, ce e drept îndată, dar colțișorul numai cu greu poate străbate în afară de pământ și dacă și străbate rădęcina, ea s'a nutrit până aci din însuși grăunțele; nu poate străbate prin pământul uscat spre a-și lua hrană și astfel pierе; e bine deci ca numai atunci să sămănăm sămēnta, când pământul e cătuși de puțin umed, sau sunt prospecte de ploaie.

Sămēnturile deasemenea trebuie îngrijite, îndeosebi trebuie curățite de ori-și-ce burueni. Să plivim primăvara din ele macul sēlbatec, rapița sēlbatică, polemida etc. și aceasta din două cauze. Stîrpite trebuie buruenile prima-dată pentru motivul, că și ele se nutresc din pământ și astfel materiile nutritoare ale pământului sacă mai repede. A doua-oară trebuie buruenile stîrpite, deoarece-ce numai atunci ne putem aștepta să avem grâu, orz etc. fără goz și burueni și astfel el va fi cu mai mare preț.

Rodica.

POMĂRIT

Toamna în grădină.

(Curățitul pomilor.)

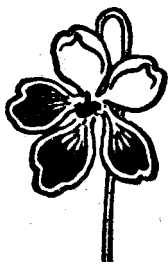
Curățitul pomilor este o lucrare neapărat trebuincioasă și timpul cel mai potrivit pentru sēvēșirea acestei lucrări este toamna târziu, când alte lucrări s'au mai împuținat și astfel economii au destul timp liber.

Între lucrările de curățire ale po-

ceafărul, fermecător de luminos. Așezat la pământ cu spatele răzimat de trunchiul unui stejar, își cânta din trișca lui cu dor, care pe zi ce mergea, creștea tot mai mare: dorul de Irina.

Păserelele, invioșate de primele raze ale soarelui, sburau din creangă în creangă, ducându-se cu ciripitul lor drăgălaș și fraged, ear' pajiștea înverzită presărată cu rouă, sclipea în bătaia razelor ca o mantie cusută cu pietri scumpe. Sē anunță o zi așa de frumoasă! Era atâta sēninătate și liniște în natură!

P. B.

milor se numără: curățirea crengilor uscate și peste tot a celor de prisos, înlăturarea vlăstarilor din jurul trunchiului și înlăturarea scoarței uscate și a mușchiului. Curățirea ar trebui să se facă în fiecare an sau cel puțin la trei ani odată.

Pomii necurățiți ani de arîndul încep să tânjească și să producă treptat roade tot mai mici și mai puține.

Răritul crengilor se face înlăturând toate crengile uscate cum și o parte din cele prea îngrămădite și încalcite, nu mai puțin cele ce ar fi crescut înspre mijlocul pomului. Tăiatul se face cu firezul, și anume a ramurilor mai groase cu firezul obicinuit, ear' a ramurilor mai subțiri cu firezul de altoit. După tăiat urmează netezitul care se face cu cosorul. Atât firezul cât și cosorul trebuie să fie bine agerite. Pentru a preîntîmpina desbinarea și sfășiarea trunchiului cu prilejul tăierii ramurilor groase, acelea se taie mai întăiu pe la mijloc și după aceea de lângă trunchiu. Tăeturile trebuie făcute costis, și tocmai acolo unde ramura ese din trunchiu sau din altă ramură, ca cu chipul acesta să nu rămână teșitură, ear' apa să se poată scurge cu desēvēșire; pentru-că, întrând prin rană în trunchiu și băltuindu-se prin el, pricinuește putrezirea și istovirea pomului.

Deodată cu tăierea ramurilor uscate și de prisos din coroana pomului, se înlătură și așa numiții pueți, ce dau din trunchiu tocmai acolo unde el este în atingere cu pământul, cum și toți cei-ce s'ar fi ivit pe trunchiu, de jos și până unde se începe coroana.

Coaja uscată și mușchii încă îi pricinuesc pomului multe neajunsuri.

Sub coaja uscată și la adăpostul muschilor se încuibază sumedenie de vermi și insecte, cari îndată ce se desprimăvărează rod frunza, florile și fac pagube adesea foarte mari.

Muschii de altă parte își trag hrana din coaja pomilor și prin aceasta ei devin o mare pacoste pentru ei.

Pentru curățirea cojii uscate sunt anumite răzuitoari ieftine, ear' pentru curățirea muschilor sunt perii de sîrmă sau de drot. Muschiul trebuie curățit și de pe crengile cele mai subțiri, pe care s'ar fi încuibat.

Toate curățiturile de pe pomi: crengi, coaje și mușchi trebuie adunate cu îngrijire și arse, pentru-că, lăsate sub pomi, vermi și insectele își caută din nou adăpost și se sporesc.

Ranele pomilor, bine netezite cu cosorul, trebuie unse ca să se împedece intrarea apei și să se vindece mai în grabă. Ranele mai mici se ung cu ceară de altoit, cele mai mari cu lut cleios în amestec cu păcură. Cerând trebuința, ungerea aceasta e de a se face în repetite rânduri.

Pentru trunchiul și ramurile pomilor, ce au fost curățite de coaja uscată și de muschi, se recomandă sporirea cu o amestecătură făcută din zamă de var, sânge, balebă și fiere de vită și lut.

STUPĂRIT

Despre iernatul stupilor.

Nu vrem să zicem prin aceste șire, că stupii trebuie de pe acum închiși și zăvorși. Nu! Albinele trebuie lăsate să sboare cât ține timpul frumos, chiar și în Noemvrie. Cu cât ele vor avea prilej mai mult de sburat, cu atât vor ierna apoi mai bine.

Unele lucruri a trebuit să le facă însă și până acum fiecare stupar în vederea apropiării iernei. Și dacă nu le-ar fi făcut, să le facă.

Anume să îngrijască, ca coșnița să fie destul de călduroasă.

Coșnițele făcute din scânduri subțiri se îmblogesc pe din afară cu paie sau cu fân, ear' despărțământul de miere (cel deasupra) se umple cu paie bine uscate sau cu fășii ce rămân din oblitul scândurilor; asemenea se umple și golul rămas după fereastră în despărțământul de clocit. Oblojirea coșnițelor de scândură cu pereți dubli (din două scânduri) sau deja oblogiți cu bălegar, nu e de trebuință.

Păreții coșnițelor de nuiele trebuie îmblojiți bine de sus până jos cu sucituri de paie ori cu haine netrebnece.

Urdinișele trebuie strîmbate și în jurul coșnițelor trebuie bine lipit și pus un strat de cenușe.

Lucrările de cari am pomenit se fac când timpul este dulce, noaptea nouă, ziua senin.

Intre cerințele mai de căpetenie pentru buna iernare a stupilor se numără și bogăția în miere și albine. Despre aceste am vorbit și cu alte prilejuri. Incât privește ajutorarea stupilor cu miere, aceea se mai poate face și în Octomvrie și Noemvrie. Stupilor în coșnițe de scânduri li-se pun taguri de miere. Dacă n'am avea miere în

taguri, le dăm miere subțiată cu puțină apă călduță, sau zahăr disolvat (topit) în apă, de asemenea călduță. Cum am spus și altă-dată, mierea se dă de cu sară, și anume după o zi mai călduroasă. Dimineța se scoate din coșniță vasul împreună cu mierea ce ar mai fi rămas în el.

De altcum, cerând trebuința, în zile aievea frumoase din Octomvrie și Noemvrie putem să facem și unele cercetări în stupi, anume: pentru-ca să vedem câtă miere se află, nu cumva lipsește matca, ș. a. Mai departe trebuie luate măsurile de lipsă ca coșnițele să fie adăpostite de ploaie, de ninsoare și de vânturi, cari pricinuesc multe neajunsuri albinelor. Indesebi peste iarnă stupii să se scutească cât mai bine contra numitelor rele.

Când s'a pus odată frigul, în urdinișul coșnițelor de nuiele se așează cu coada înainte câte un scăete țepos în forma capsulei dela planta veninoasă, la care poporul îi zice turbare. Astfel de scăeți cu măciulii se află pe hotarul ori-cărei comune. Acești scăeți scutesc coșnițele de intrarea șoarecilor în ele.

După-ce s'a pus odată iarna în toată puterea ei, albinele trebuie să aibă cea mai deplină odihnă.

Nici oameni, nici animale să nu se mai atingă atunci de stupină sau de coșnițe. Pisicile să nu aibă intrare în stupină, nici șoarecii în coșnițe. Să nu se taie lemne în apropierea stupinei, nici pușcături sau alt sgomot, cum s. p. e umbletul des de cară, să nu se întempe în aretul stupinei.

Trebue îngrijit nu cumva albinele să fie în lipsă de aer. Aceasta le neliniștește, pricinuindu-le mult rău; ele se pot chiar înăduși.

Peste iarnă nu e ertat să bată în coșniță nici chiar razele soarelui, și cu atât mai mult nu e ertat să ajungă ele la urdiniș.

În camere, în poduri și în pivnițe stupii nu iernează bine, pentru-că albinele sunt neliniștite prin dese umblete și trântiri de uși, prin miros greu și nesănătos. Obiceiul de a ierna stupii în astfel de locuri e vrednic de osândit.

ROMUL SIMU

Iernarea legumilor.

Legumele să iernează în pivnițe, în camere, în gropi și bordee.

De sine se pricepe, că în pivnițe bine alcătuite legumile de ori-ce soi se păstrează mai bine decât în camere, gropi și bordee.

Anumite legumi mai jingăse, s. p., cartofiul, sălata cu căpățină ș. a. trebuie păstrate neapărat în pivnițe sau camere svântate și scutite de ger. Numitele legumi trebuie să fie așezate cu rădăcina în nêsip mărunt și svântat. În zilele calde și frumoase se deschid ferestrele și ușa pentru-ca aerul stricat și umed să premenească.

Bordeiul pentru păstrarea legumilor peste iarnă constă din o groapă mai mare înzestrată cu un coperiș gros de paie, trestie, pământ, ori alte materii. Pentru-ca legumele să nu zacă de-a-dreptul pe pământ unii așează pe aria bordeiului o leasă de nuele și coperișul se înzestreață cu un horn de scânduri sau de nuiele. Cât ține gerul și pe timpul umed hornul trebuie să fie neîntrerupt bine astupat. În zilele frumoase și călduroase hornul să destupă și să deschide ușa. Cu chipul acesta aerul să pune în mișcare pretutindenea în bordeiu și cel rău să înlocuește cu altul proaspăt.

În gropi să păstrează cu deosebire: cartofii, morcovii, pârângeii, celerul, ș. a. legumi rădăcinoase. Groapa trebuie făcută la un loc svântat. Fie care soi se așează deosebit, punându-se peste olaltă în forma unui mormânt. La urmă mormântul se îmblojește cu o pătură groasă de pământ uscat, ear' înainte de a da gerul se pune pe deasupra și un învăliș de paie. Pentru premenirea aerului stricat mormântul se înzestreață cu un horn de scânduri sau de nuiele. În timpul gerului acest horn rămâne astupat.

Curechiul încă se poate păstra, scos fiind cu rădăcina. Spre acest sfârșit rădăcina și cotorul fiecărui fir se îngroapă în pământ, rămânând numai căpățina afară. Deasupra să așează paie și peste ele pământ. Alții așează curechiul cu căpățina în jos, îl acoper cu nêsip uscat sau cu țerînă, pe deasupra pun o pătură subțire de pământ, și pe urmă paie.

Pentru-ca legumile să nu se strice e neapărat trebuincios a se avea în vedere nu numai cele spuse până aici,

ci și împregiurarea, că toate legumile ceva atinse cu sapa sau molipsite de putrejune trebuie înlăturate cu prilejul așezării la iernat. Legumile stricate împurmută putrăjunea celor sănătoase, stricându-se adesea grămezi întregi.

Din contră legumile bine păstrate până într'un târziu primăvara se vënd cu prețuri mult mai mari decât toamna după cules, ear' în economia casei fac servicii mai însemnate primăvara, când nu-s nici poame, nici struguri, nici alte verdețuri, și poate carnea de porc și brânza încă sunt sfirșite, lipsind și vaca cu lapte, ș. a.

MESERII

Reuniune de sodali în Câmpeni. Meseriașii români din Câmpeni, în număr de peste 40 s'au hotărât a-și înființa și ei o reuniune. Adunați spre acest scop și-au ales președinte pe dl Dr. Zosim Chirtop, avocat, ear' notar pe dl Teodor Orlea. S'a cetit un proiect de statute, care a fost primit, și președintele a fost încredințat să-l înainteze guvernului spre aprobare. Dorim succese depline!

O nouă reuniune de meseriași. Conducătorilor de inimă din Alba-Iulia le-a succes să grupeze clasa de mijloc a societății române de acolo, într'o reuniune. S'a ținut adunarea constituantă. Oficiali aleși pe trei ani au fost: preș. Dr. Al. Fodor; v.-preș. Florian Rusan; secr. Ioan Pampu; bibliot-luliu Roșca; cassar I. Roman; controlor I. Anghel; conducător de cor! Murgău și N. Dușa. Pe lângă aceștia s'a ales și un comitet de 12 membri. Reuniunea numără până acum deja 80 de membri ordinari, între cari spre laudă fie zis, întreaga inteligență din loc.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Rugare către abonați. O parte a abonenților cari binevoesc a sprijini foaia noastră, au întârziat a trimite prețul de abonament pentru jumătatea a doua a anului de față.

Li rugăm prin aceasta cu toată cinstea, să binevoiască a ne trimite micul preț de abonament, căci foaia se susține cu cheltueli mari — ca toate foile noastre — și neregulata plătire

a abonamentului îngreună mult bunul mers al foii.

Rugăm dar pe dnii restanțieri să se nu treacă cu vederea aceasta amintire a noastră.

Admin. „Bunul Econom”.

† **Ioan Motiu**, jude de tablă în pensiune, a răposat Luni în Deva, în etate de 69 ani. Inmormântarea i-s'a făcut Mercuri, în cimiteriul bisericei gr.-or. din Deva.

Divorțul arhiducesei Stefania.

Lumea e uimită de senzaționala știre că arhiducesa Stefania, soția fostului prinț de coroană Rudolf, măritată nu demult după un aristocrat ungar, acum e pe cale de despărțire de soțul său, contele Lonyai. Eată în această privință ce i-se scrie unui ziar din Budapesta:

De când Stefania a depus vëlul vëduviei și în castelul nenorocitului fost împărat Maximilian, a întins mâna contelui Lonyay, fiica sa, Elisabeta, orfana clironomului Rudolf, este într'una bolnavă. De atunci ea nu a încetat de a se văita și de-a plânge, căci mama sa, eșise prin asta din rîndurile oamenilor de Curte.

A urmat visita moștenitorului tronului Germaniei, la Viena. Tinerul moștenitor s'a ocupat mult de arhiducesa Elisabeta, pe a cărei mamă, pe Stefania fiind atunci măritată deja ca contesă Lonyay, n'a putut să o cunoască ne-mai ținându-se și ea de curtea împărătească. Această împrejurare a durut mult pe arhiducesa Elisabeta, care după terminarea sèrbărilor, a fost bolnavă și a zăcut. Mama ei a cerut voe să-și cerceteze fata. I-s'a dat, dar' soțului ei, contelui Ungur Lonyai, nu i-s'a permis să-și petreacă soția în curte, nici să meargă la castelul unde era bolnavă. Tinera principesă, sub îngrijirea mamei sale, s'a însănătoșat în 11 zile, dar' i-s'a zis totodată Stefaniei și ea a făgăduit a nu mai părăsi pe fiica sa delicată. Mintea a biruit inima. Ci-că se vor duce în Anglia pe câtăva vreme, căci acolo se pot despărți mai ușor.

Mai nou știrea se desminte.

Manevrele române. Regele Carol însoțit de principele Ferdinand și de marele duce Saxa-Meiningen, a plecat Mercuri la manevre. Principesa Maria este comandant onorar al regimentului 4 de roșiori. Acum principesa

a fost autorisată de Regele ca să defileze în fruntea regimentului său.

Arhiducesa Elisabeta Maria,

fiica fostului moștenitor de tron Rudolf, logodită. Pe când principesa Stefania pare în pragul despărțirii de contele Lonyai, fiica sa, orfana arhiducelui Rudolf, se logodește, cu principele Otto de Windischgraetz, locotenent de ulani.

Logodna a avut loc în Viena, între frumoasa arhiducesă, care a împlinit 18 ani și între principele Windischgraetz, membru al înaltei nobilimi austriace.

Maiestatea Sa care cu toată gingășia își iubește nepoata, n'a întârziat de a-și da înalta învoire la această căsătorie, după-ce s'a informat, că îndemnul apropiării tinerilor este dragoste curată, din amëndoué părțile.

Principele Ernest Windischgraetz a fost distins prin numirea de consilier intim al Maiestății Sale.

Examene „T. R.” de Marți scrie:

Alaltăeri s'au început la seminarul Andreian examenele cu candidații la învățatorie pregătiți pe cale privată din studiile cursurilor pedagogice. Examele decurg încă și azi, fiind admiși la ele treizeci candidați, între cari *patrusprezece fete*.

Jidanii călare...

La regimentul 16 de husari din Budapesta între 28 de voluntari, cari își fac anul acesta slujba 20 sunt jidani și numai 8 creștini. Este cunoscut, că la husari se duc cei mai bogați tineri și până acuma între voluntarii husari nu gășiai decât aristocrați (nemeși). Acum însă pecum a intrat Jidanul în curțile fostilor nemeși, așa intră și în locurile pe care aceia le țineau cu fală.

Inaugurare de școală.

Parochia ortodoxă rom. Zlagna va sèrbători Inaugurarea noului edificiu de școală, Duminecă la 20 Octomvrie n. 1901 la care invită cu stimă pe toți binevoitorii școalei. După serviciul în biserică dela 11—12½ în noul edificiu de școală va fi sfințirea apei și sărutarea sfintei cruci. După a. dela orele 1—3½ „Banchet” în școala cea nouă. Seara la orele 8 petrecere cu joc.

De șapte ani. Sâmbătă (29 Septembrie st. v.) a împlinit șapte ani de etate drăgălașa prințesa Elisabeta, fiica moștenitorului de tron Ferdinand al României. Intru sârbarea acestei aniversări, între altele, s'a dat la palatul din Sinaia o petrecere de copii.

Treocere la legea jidovească. Numărul ovreicelor s'a sporit cu una. Nona ovreică este mireasa unui tânăr negustor jidan din Arad, care de dragul jidănașului s'a lăpădat de legea catolică, pentru a mânca din cușer, a posti în ziua lungă, etc.

Se sporesc „patrioții“, scrie „Tr. P.“ chiar și din parte femeiască, ba chiar prin treceri la legea lui Moise. Ceea-ce însemnează, că jidovii au început a nu se mulțumi numai cu căsătoria civilă, ci cer „tot mai mult“.

Dela Asociațiune. Joi în 10 Octombrie nou a. c. a ținut comitetul central al »Asociațiunii« prima ședință sub conducerea vice-președintelui, dl Iosif St. Șuluțiu, în care s'a decis executarea concluziilor aduse în adunarea generală ultimă. S'a adus la cunoștință în acea ședință notificarea dlui Alex. Mocsonyi, noul președinte al Asociațiunii, că la această ședință n'a putut lua parte, dar' în decursul unei Octombrie va veni la Sibiu să conducă însuși ședința proximă a comitetului.

Prim-secretarul a fost însărcinat a scrie istoricul Asociațiunii în o broșură de extensiunea celor din biblioteca populară.

Tot atunci s'a angajat ca profesoară pentru instruirea în muzică vocală și cântări la școala de fete d-șoara Elena Cunțan (fiica dlui Dim. Cunțan, profesor de cant în Seminar), absolventă a academiei regale pentru muzică din Berlin.

Orcan și grindină. În Hamburg a fost Lunia trecută un mare orcan împreună cu grindină. Grindina bătea în mărimea ouălor de porumbel și a durat peste un pătrar de oră. Orcanul a cauzat numeroase naufragii. În Mannheim încă a băntuit mare orcan, pe urma căruia în portul industrial s'a dărâmat o casă cu cinci etagiuri!

Fala femească. Deșertăciunea stăpânește femeile dela palat până la bordeiu. Dovadă e și împărăteasa Germaniei Augusta. În timpul din urmă

pornise tare spre îngrășare. Ca să slăbească, se rămână tot sprintenă și subțirică, a beut mult ceai, în urma căruia a căpătat nervositate de stomac. Acum e mai mult bolnavă decât sănătoasă.

Se așteaptă un moștenitor! Se afirmă din zăre, că în familia regală italiană earăși se așteaptă lucrul îmbucurător, care va aduce doară acum un moștenitor de tron, dacă întâiu a venit o fetiță.

Un copil de țiftă cu mustăți. După-cum scriu foile din Petersburg, o țerancă din Tosno a venit la oraș cu un copilăș de 4 luni, căruia i-a crescut deja o mustață. E nostim că pe acest copil l-a adoptat un bărbier.

Berlinul mâniaș. Orașul Berlin este în mânie cu familia împărătească. Reprezentanța orașenească a hotărât că nici anul acesta nu felicitază pe împărăteasa de ziua numelui. Nici anul trecut nu a felicitat-o, pentru-că împărăteasa s'a amestecat în daraverile reprezentanței orașenești în mod cum acelora nu le-a plăcut. Iar pentru nouele fântâni ce e să se facă în oraș, sunt în pricină cu împăratul. S'a decis ca planurile să se dea încă odată unei comisii de artiști să studieze dacă se pot face schimbările dorite de împăratul, ori nu se pot.

Povețe.

Scăderile pășunatului din timpul toamnei.

Vitele scoase la pășune toamna târziu se bolnăvesc adesea de boala de rință, și vacile fată uneori fără vreme ori chiar lapedă.

Aceste rele sunt pricinuite de schimbarea timpului rece și ploios și mai ales de brumă.

Pentru scutirea animalelor de numitele rele trebuie să le dăm dimineața și sara fân sau alt nutreț uscat și sare.

Să nu le scoatem la pășune pe timp umed și rece.

Chiar și în zilele frumoase să trimitem vitele la pășune numai după-ce s'a dus roua și mai cu samă bruma.

Să ferim animalele de pășuni apătoase de pe mlaștini sau moiști.

Vin din miere.

Din treverele proaspete de struguri și dintr'un adaus de miere de albine

se poate găti un vin destul de bun. Eată cum: Peste treverele din cari a fost stors mustul se toarnă apă curată. După timp de o zi și o noapte aceste trevere se tescuesc din nou, agonisind un must, care conține și el toate materiile din cari constă vinul, dar' fiind foarte sêrac în materii zăhăroase. Pentru înlocuirea zăharului se toarnă miere. La punerea mierii trebuincioase ne ajutam cu *zacharometrul* (proba). Când acesta arată vre-o 20 grade, e miere de ajuns. În urma ferberii, care se întemplă ca de obicei, căpătăm un vin bun. În loc de miere s'ar putea pune zăhar, tot la 7½ litre de must cam 2½ chilog. zăhar. Dacă oul proaspăt nu se cufundă în must e semn, că acesta e înzestrat cu destul zăhar.

Din însărcinarea „Reuniunii Economice“: Editore și redactor responsabil: Ioan Moța.

4776—1901. végth. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szászvárosi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az «Ardeleana» pénzintézet végrehajtónak Iliesiu Petru végrehajtást szenvedő elleni 320 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbíróság) területén levő Kudzsiron fekvő a kudzsiri 918. számú tjkvben A † 1. rd. 6965. 6976/2. 6983/2 hrsz. ingatlanra 167 kor., A † 2. rd. 6979. 6980. hrsz. ingatlanra 466 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi december hó 11-ik napján délelőtti 9 órakor Kudzsir község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A szászvárosi kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Kelt Szászvároson, 1901. évi szept. hó 27. napján.

Sóhalmi
kir. albiró

Preluare de cafenea și ospetărie.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public că **cafeneaua și ospetăria** aflătoare în casele **Casinel maghiare** am preluat-o și cu ziua de **5 Octomvrie n. a. o. o am desohis.**

Vinuri excelente, I-a calitate de bere a firmei Dreher, așa numită „Coroană”, culina cea mai bună, serviciu prompt și prețuri moderate.

Prin toate acestea sperez, că voi câștiga bunăvoința on. public, pe care îl rog pentru binevoitorul sprigin.

Cu toată stima

1—3 **Anton Sklenarik,**
cafetier și ospetar.

Din culina mea mă îngrijesc și de vipt, atât în ospetărie cât și în afară.

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Bunul Econom”.

Emerik M. Kováltsik

(Orăștie, Hotel-Central)

— s'a reîntors chiar acum din călătoria de cumpărări, aprovisându-și și completându-și magazia sa cu articli pentru trebuințele zilnice și de saison în mod și măsură extraordinară.

Prețuri foarte reduse!!!

pentru stofe de vestminte pe seama doamnelor, barchete, casane, flanele și m. a.

Să trage desoebit luarea aminte la marile partii de felurite sorte de pânzării cu prețuri peste măsură moderate și ieftine.

Manufacturi, marfă curentă și bumbăcărie în mare și în mic.

Insemnate cumpărări de prilej!!! 1—3

Unică vnzare de liliom (chifon) vestit în lume!!!

„Minerva” institut tipografic, societate pe acții în Orăștie.

„ARDELEANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 330.000

(92) Depuneri: peste cor. 2.000.000. 35—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 80/0;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 60/0;	5) ardează și exardează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biuroul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1901.

Direcțiunea.

Subscrisul aduc la cunoștința on. public, că numai în Restaurantul meu »Contele Stefan Széchenyi« în Orăștie, se află **cea mai bună calitate de bere a lui „Dreher”.**

Cu stimă

Aladár Szatmári,
Restaurateur.

„Minerva” Institut Tipografic

Orăștie.

☆ Circulare ☆
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită
după plac și cerere
Registre și imprimare
Anunțuri, Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc.

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri, Broșuri și Placate
Bilete de logodnă și cununie
Carte și epistole

Această tipografie e provzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce coman-de prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande
din afară se efectuesc
repede!